

פרשת נח — חובת ההשתדלות

בפרשת השבוע מסופר על הציווי שקיבל נח לבנות תיבה, כולל המידות המדויקות שלה: "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ: נֹשֵׁלֶשׁ מְאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה (= 150 מטר) חֲמִשִּׁים אַמָּה רֶחֱבָהּ (= 25 מטר) וְשִׁלְשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ (15 מטר גובה)" (ו טו).

על מידות התיבה שאל הרמב"ן: הרי יש מספר רב של חיות ועופות, וצריך להביא לכולם מזון לשנה שלמה, ולא יתכן שכולם יוכלו להיכנס לתיבה במידות אלה! והוסיף הרמב"ן שגם אילו היו עשר תיבות בגודל זה, לא היה מספיק מקום לכולם. אם כן, כיצד נכנסו כולם לתיבה?

הדרך היחידה שניתן להבין מציאות זו, ענה הרמב"ן, זה שהתרחש נס, וכולם הצליחו להיכנס למרות המידות הקטנות של התיבה. נס כזה שמקום מועט מחזיק את המרובה מוכר לנו מבית המקדש, שביום הכיפורים היו הכהנים והעם עומדים בעזרה צפופים מחוסר מקום, אבל כשהיו שומעים שם המפורש מפי כהן גדול, היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם בפשוט ידיים ורגליים, ובדרך נס היה מקום לכל ההמונים להשתחוות.

אם כן, שאל הרמב"ן, מדוע נח היה צריך לבנות תיבה שאורכה 150 מטר, בנייה שדרשה ממנו מאמץ רב? מדוע לא יבנה תיבה קטנה הרבה יותר, ויסמוך על הנס שכולם יוכלו להיכנס! על שאלה זאת ענה הרמב"ן שתי תשובות:

תשובה ראשונה: הקב"ה ציווה את נח לבנות תיבה באורך של 150 מטר כדי שבני דורו יראו את בניית התיבה, ישאלו אותו מדוע הוא בונה, וכשיספר להם על המבול המתקרב אולי יחזרו בתשובה. תשובה שנייה: הקב"ה עושה נס רק אחרי שהאדם עשה את כל ההשתדלות שיש באפשרותו לעשות, "כי כן הדרך בכל הניסים בתורה או בנביאים, לעשות כל אשר ביד האדם לעשות, והשאר יהיה בידי שמיים". ביכולתו של נח היה לבנות תיבה באורך של 150 מטר, ובסיימו את הבנייה חל הנס שהיה מספיק מקום לכולם, אבל אילו הוא היה בונה תיבה קטנה יותר לא היה חל הנס.

כיוצא בזה מצאנו בנס קריעת ים סוף: הים לא נבקע מיד, אלא רק אחרי שבני ישראל עשו את ההשתדלות המרבית שלהם, ונכנסו לים עד שהמים הגיעו להם עד חוטמם – רק אז חל הנס ונבקע הים.

עיקרון זה נכון גם לחיי היומיום שלנו: ברכת ה' תלויה במאמצים שלנו, ככתוב: "וּבְרַכָּהּ ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" (דברים טו יח), וכפי שכתב שם רלב"ג (על פי ה"ספרי" שם פיסקא קכג): "שלא יחשוב שום אדם שהשם יתעלה יברכהו והוא יושב ובטל ולא ישתדל בהבאת הברכה לו, ולזה אמר כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה".

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

גם הגאולה השלמה שאנחנו כל כך מייחלים לה, לא תגיע אם רק נחכה לנס, אלא אנחנו צריכים לעשות את כל מה שביכולתנו, ואז נזכה לראות ניסים גדולים שיביאו את גאולת ישראל השלמה.